

8.3.2023

ÁLLÁSFOGLALÁSI INDÍTVÁNY

benyújtva a Bizottság alelnöke/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviseleje nyilatkozatát követően

az eljárási szabályzat 132. cikkének (2) bekezdése alapján

a belarusz nép további elnyomásáról, különösen Andrzej Poczobut és Alesz Bjaljacki ügyéről
(2023/2573(RSP))

Petras Auštrevičius, Nicola Beer, Bernard Guetta, Nathalie Loiseau, Karen Melchior, María Soraya Rodríguez Ramos, Karin Karlsbro, Ramona Strugariu, Róza Thun und Hohenstein, Hilde Vautmans
a Renew képviselőcsoport nevében

B9-0165/2023

Az Európai Parlament állásfoglalása a belarusz nép további elnyomásáról, különösen Andrzej Poczubut és Alesz Bjaljacki ügyéről (2023/2573(RSP))

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Belaruszról szóló korábbi állásfoglalásaira,
 - tekintettel az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatára, a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányára, a kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetések vagy bánásmódok elleni egyezményre, valamint az összes olyan emberi jogi egyezményre, amelynek Belarusz részes fele,
 - tekintettel az Európai Tanács 2021. október 21–22-i következtetéseire,
 - tekintettel Josep Borrellnek, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének a Belarusz Lengyelek Uniójának célba vételéről szóló 2021. március 25-i, az ellenzéki vezetők és az újságírók elleni perekéről szóló 2023. január 17-i és Alesz Bjaljacki és más emberijog-védők elítéléséről szóló 2023. március 3-i nyilatkozataira,
 - tekintettel az Európai Külügyi Szolgálat szóvivőjének a független média képviselői ellen hozott bírósági ítéletről szóló, 2022. október 7-i nyilatkozatára,
 - tekintettel Anaïs Marinnak, az ENSZ belarusz emberi jogi helyzettel foglalkozó különleges előadójának az ENSZ Emberi Jogi Tanácsa számára készített, 2021. május 4-i és 2022. július 20-i jelentéseire, valamint az ENSZ szakértőinek 2022. október 10-i, a bebörtönzött Nobel-díjas, Alesz Bjaljacki és más belarusz jogvédők azonnali szabadon bocsátására irányuló felhívására,
 - tekintettel Teresa Ribeiro, az EBESZ médiaszabadsággal foglalkozó képviselőjének 2022. szeptember 15-i nyilatkozatára az újságírók Belaruszban történő folyamatos bebörtönzéséről, valamint 2022. október 7-i nyilatkozatára a belarusz médiaszakemberek folytatódó üldözéséről,
 - tekintettel Ravina Shamdasani, az ENSZ emberi jogi szóvivőjének az emberijog-védők Belaruszban történő elítéléséről szóló, 2023. március 3-i észrevételére,
 - tekintettel a G7-ek külügyminisztereinek Belaruszról szóló 2022. november 4-i nyilatkozatára,
 - tekintettel eljárási szabályzata 132. cikkének (2) bekezdésére,
- A. mivel a belarusz rezsim folytatja a belarusz nép elleni elnyomást, politikai okokból üldözve a civil társadalom képviselőit, emberijog-védőket, újságírókat, ellenzéki aktivistákat és számos más személyt; mivel továbbra is a büntetőeljárás az elnyomás egyik legsúlyosabb és legelterjedtebb formája;

- B. mivel 2023 márciusa óta több mint 1450 ember – köztük a Szaharov- és Nobel-díjas Alesz Bjaljacki – szerepel a belarusz politikai foglyok Vjaszna emberi jogi központ vezette listáján;
- C. mivel Alesz Bjaljackit, a Vjaszna emberi jogi központ prominens emberijog-védőjét és alapítóját 2022. február 12-én letartóztatták és jelenleg is előzetes letartóztatásban tartják; mivel 2023. január 5-én politikai indíttatású pereket indítottak emberijog-védők, többek között a Nobel-díjas Alesz Bjaljackij, a Vjaszna elnöke, Valjancin Sztefanovics, a Vjaszna emberi jogi központ tagja, Uladimir Labkovics, az Emberi Jogvédők a Szabad Választásokért kampány koordinátora és Dzmitrij Szalavjov ellen; mivel az ügyészség szigorú börtönbüntetést kért ezekkel az emberijog-védőkkel szemben; mivel Alesz Bjaljackijt, Valjancin Sztefanovicsot, Dzmitrij Szalavjovot és Uladimir Labkovicsot 2023. március 3-án 10, 9, 8, illetve 7 év börtönbüntetésre ítélték;
- D. mivel Andrzej Poczubut újságírót és a Belarusz Lengyelek Uniójának tagját 2021. március 18-án letartóztatták, majd három év börtönbüntetésre ítélték „a belarusz elnök nyilvános megsértése” és „etnikai alapú gyűlölet szítása” vádjával; mivel 2023. február 8-án a hrodnai regionális bíróság bűnösnek találta a Belarusz Köztársaság nemzetbiztonságának megkárosítását és etnikai ellenségeskedésre való felbujtást célzó cselekmények bátorításában, és nyolc év börtönbüntetésre ítélte;
- E. mivel az Andrzej Poczubut és az Alesz Bjaljatszki elleni vádakot széles körben politikai indíttatásúnak tekintik, melyek célja a független vélemények elhallgattatása, valamint a véleménynyilvánítás és az egyesülés szabadságának elnyomása;
- F. mivel 2023. március 6-án a minszki városi bíróság 15 év börtönbüntetésre ítélte a belarusz demokratikus ellenzék vezetőjét és az Egyesült Átmeneti Kabinet vezetőjét, Szvjatlana Cihanouszkaját a távollétében lefolytatott per során; mivel a bíróság elítélte a Koordinációs Tanács más tagjait is, nevezetesen 18 év börtönbüntetésre Pavjel Latuskát, 12 év börtönbüntetésre Marija Marozt, Volha Kavalkovát és Szarhej Dileuszkijt;
- G. mivel a belarusz hatóságok többször megsértették állampolgáraik emberi jogait, például a véleménynyilvánítás, a békés gyülekezés és az egyesülés szabadságához való jogukat; mivel az elnyomás továbbra is a társadalom valamennyi rétegét érinti, többek között a tudományos köröket, a médiát és az emberijog-védőket is;
- H. mivel a Lukasenka-rezsim továbbra is célkeresztben tartja a politikai foglyokat védő ügyvédek, például Vital Brahinecet, akit több politikai fogoly, köztük Alesz Bjaljackij védelme miatt nyolc év börtönbüntetésre ítélték;
- I. mivel a belarusz hatóságok továbbra is olyan intézkedéseket fogadnak el, amelyek korlátozzák a külföldön élő belaruszok jogait; mivel 2022-ben és 2023-ban 58 embert tartóztattak le Belaruszba való visszatérésük után a 2020. évi tiltakozásokban való részvételük vagy „szélsőségesnek” ítélt tartalmak közösségi médiában való megosztása miatt;
- J. mivel a belarusz rezsim továbbra is súlyosan korlátozza az egyesülés szabadságát; mivel 2022 decemberében a belarusz kormány törvényjavaslatot nyújtott be a parlamentnek a politikai pártokról szóló törvény módosításáról, ami rendkívül megnehezíti a politikai

pártok létezésének feltételeit;

- K. mivel a Lukasenka-rezsim egyre több elnyomó intézkedést hoz a Belaruszban élő nemzeti kisebbségek, különösen a lengyel és a litván kisebbség ellen, például bezáratva az e nemzeti kisebbségi nyelveken tanító iskolákat;
- L. mivel a Belarusz Újságírók Szövetsége szerint a közbeszédet szinte teljesen elfojtják, és a médiát súlyosan elnyomják;
- M. mivel a belarusz kormány elindította a „Hazatérés” nevű programot, amelynek keretében „felkéri” az országot az elmúlt években elhagyó belaruszokat, hogy térjenek vissza Belaruszba, megígérve nekik, hogy nem fogják üldözni őket, amennyiben hivatalos vallomást tesznek; mivel számos, hazájába visszatért belarusz állampolgárt letartóztattak, üldöztek és néha börtönbüntetésre ítélték, mert tüntetéseken vettek részt, a közösségi médiában bírálták a Lukasenka-rezsimet, vagy adakoztak a belarusz elnyomás áldozatainak;
- N. mivel az adminisztratív jellegű üldöztetés az egyik olyan eszköz, amelyet a Lukasenka-rezsim az ellenzék és a rezsimet megkérdőjelező véleményt hangoztató személyek elhallgattatására használ; mivel 2023 januárjában a Vjaszna emberi jogi központ legalább 350 letartóztatásról és 141 politikai indíttatású adminisztratív üldöztetésről számolt be;
- O. mivel még mindig tart a független szakszervezetek üldözése; mivel 2023 januárjában Henadz Fjadinics és Vaszil Berasznyeu független szakszervezeti vezetőket kilenc év börtönbüntetésre, Vaclau Areskát pedig nyolc évre ítélték; mivel 2023 februárjában a Rabocsi Rukh (Munkavállalók Mozgalma) csoport tagjait, Szsjarhej Selesztet, Uladzimir Zsuraukáz, Andrej Paherilát, Hanna Ablabot, Aljakszandr Hasnikaut, Szsjarhej Dzjubát, Ihar Mincet, Valjancin Ceranevicset, Szsjarhej Sameckát és Aljakszandr Kapsult hazaárulás és szélsőséges szervezet létrehozásának és abban való részvétel vádjával 11 és 15 év között terjedő börtönbüntetésre ítélték; mivel a belarusz belügyminisztérium továbbra is a szélsőségesek és terroristák listájára teszi a demokratikus szakszervezeti mozgalom aktivistáit és vezetőit; mivel a „szélsőséges formációk”, valamint a „szélsőségesek és terroristák” listája nagymértékben bővült;
- P. mivel a demokratikus erők képviselőit még mindig embertelen körülmények között tartják fogva; mivel a politikai foglyok továbbra is romló egészségügyi körülményekről, megalmazásról és rossz bánásmódról számolnak be;
- Q. mivel az EU szankciókat vezetett be a belarusz elnyomásért felelős személyekkel és szervezetekkel szemben, és támogatást nyújtott Belaruszban a civil társadalomnak és a független médiának;
- R. mivel a belarusz hatóságok továbbra is támogatják Oroszország Ukrajna elleni indokolatlan agresszív háborúját azáltal, hogy engedélyezik Oroszország számára, hogy Belarusz területét Ukrajna elleni katonai támadásokra használja;
- S. mivel 2023 februárjában belarusz tisztviselők bejelentették, hogy tervezik a hálózathoz való csatlakozást, majd később az Asztravecben található belarusz atomerőmű második blokkjának üzembe helyezését; mivel a belarusz atomerőmű építése a műszaki

szabványok és a nemzetközi egyezmények megsértésével történt, és számos biztonsági incidenst regisztráltak, ami súlyos aggályokat vet fel az erőmű biztonságával kapcsolatban;

1. továbbra is a leghatározottabban elítéli a civil társadalom, az emberijog-védők, az újságírók és a politikai aktivisták folyamatos, többek között politikai indíttatású perek révén történő elnyomását Belaruszban;
2. ismételten felszólít az elnyomás azonnali megszüntetésére, valamint valamennyi politikai fogoly és politikai indíttatásból önkényesen fogva tartott, letartóztatott vagy elítélt személy feltétel nélküli szabadon bocsátására, az ellenük felhozott valamennyi vád ejtésére, valamint teljes körű rehabilitációjukra és pénzügyi kártérítés nyújtására a fogva tartásuk miatt elszenvedett károkért; sürgeti a belarusz hatóságokat, hogy vessenek véget a belarusz nép elnyomásának, üldözésének, kínzásának és bántalmazásának, és emlékezteti a hatóságokat azon kötelezettségükre, hogy tiszteletben kell tartaniuk valamennyi belarusz állampolgár emberi jogait, beleértve a véleménynyilvánítás, a békés gyülekezés és az egyesülés szabadságához való jogot;
3. továbbra is határozottan kiáll a belarusz emberek mellett, akik a súlyos elnyomás ellenére továbbra is egy szabad, demokratikus és szuverén országért küzdenek;
4. elítéli Andzrej Poczobut fogva tartását és elítélését, Alesz Bjaljacki és a Vjaszna tagjainak, Valjancin Stefanovics és Uladzimir Labkovics letartóztatását és bíróság elé állítását; elítéli Alesz Bjaljacki, Valjancin Stefanovics, Dzmitrij Szalavjov és Uladzimir Labkovics 10, 9, 8, illetve 7 év börtönbüntetésre való ítéletét; elítéli a tisztességes eljáráshoz való joguk számos megsértését, és felszólít azonnali és feltétel nélküli szabadon bocsátásukra, valamint teljes körű rehabilitációjukra és kártérítésükre;
5. elítéli Szvjatlana Cihanouszkaja, a belarusz demokratikus ellenzék és az Egyesült Átmeneti Kabinet vezetőjének, valamint a Koordinációs Tanács többi tagjának, nevezetesen Pavjel Latuska, Marija Maroz, Volha Kavalkova és Szjarhej Dileuszki távollétében történő elítélését; felhívja a tagállamokat – különösen azokat, ahol ezek a személyek jelenleg élnek –, hogy biztosítsák a Lukasenka-rezsimmel szembeni biztonságukat és védelmüket;
6. ismételten határozottan elítéli Belarusz részvételét az Ukrajna ellen indok és provokáció nélkül indított orosz agresszív háborúban; elítéli a belarusz vezetők Ukrajna elleni harcias retorikáját; megismétli, hogy Lukasenka és más belarusz tisztviselők közösen felelősek az Ukrajnában elkövetett háborús bűncselekményekért, és felelősségre kell őket vonni a megfelelő nemzetközi bíróságokon; támogatásáról biztosítja azokat a belarusz önkénteseket és partizánokat, akik Belarusz függetlenségéért küzdenek, és segítik Ukrajnát az orosz agresszió elleni védekezésben;
7. felhívja az EU-t és tagállamait, hogy erősítsék meg a belarusz elnyomásért felelős személyekkel és szervezetekkel szembeni uniós szankciókat, és biztosítsák azok megfelelő végrehajtását; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy Belarusz nem került be az Oroszországgal és az Ukrajna ellen jogellenesen indított agresszív háború támogatóival szembeni 10. szankciócsomagba; felszólít hiteles szankciók elfogadására az Oroszország Ukrajna elleni agresszív háborúját támogató belarusz magánszemélyekkel és szervezetekkel szemben, valamint az Oroszországgal szembeni uniós szankciók

Belaruszon keresztüli kijátszásának elkerüléséhez szükséges intézkedések elfogadására;

8. elítéli az Aljakszandr Lukasenka által aláírt állampolgársági törvényt, amely lehetővé teszi, hogy a külföldön élő belaruszokat megfoszák állampolgárságuktól; hangsúlyozza, hogy a belarusz hatóságok megsértik az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának 15. cikkét, amelynek Belarusz is részes fele, és amely biztosítja az állampolgársághoz való jogot és tiltja e jogtól való önkényes megfosztást; sürgeti a belarusz hatóságokat, hogy szüntessék be a „Hazatérés” nevű programot;
9. elítéli a szakszervezetek intenzív zaklatását és üldözését; elítéli a Henadz Fjadinics, Vaszil Berasznyeu és Vaclau Areska független szakszervezeti vezetőkkel szemben hozott politikai indíttatású ítéleteket, amelyek az emberi jogaik teljes figyelmen kívül hagyását és a nemzetközi munkaügyi egyezmények egyértelmű megsértését jelképezik;
10. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy továbbra is támogassák a belarusz civil társadalmat, a független médiát és a demokratikus politikai csoportokat és struktúrákat, többek között a Koordinációs Tanácsot és az Egyesült Átmeneti Kabinetet; felszólítja a belarusz demokratikus erőket, hogy tartsák fenn és mozdítsák elő a szabad, demokratikus és független Belarusz célkitűzésén alapuló egységet;
11. felszólítja az Elnökök Értekezletét, hogy vegye fontolóra a Koordinációs Tanács és az Egyesült Átmeneti Kormány felhívását arra, hogy állandó jelleggel képviselje Belaruszt az Euronest Parlamenti Közgyűlésben és a kapcsolódó üléseken;
12. elítéli a Lukasenka-rezsimnek a belarusz kultúra eltörlésére és a belarusz nemzet oroszosítására irányuló erőfeszítéseit; felhívja az EU-t, hogy támogassa a belarusz kultúrát és a belarusz kulturális szervezeteket;
13. elítéli a nemzeti kisebbségi csoportok és képviselőik üldözését Belaruszban; felszólítja a belarusz hatóságokat, hogy hagyjanak fel a nemzeti kisebbségekkel szemben hozott minden intézkedéssel, és tartsák tiszteletben jogaikat, beleértve a kisebbségi nyelveken történő oktatáshoz való jogukat is;
14. felhívja az uniós intézményeket, hogy továbbra is támogassák a tagállamok arra irányuló erőfeszítéseit, hogy megvédjék és befogadják az országuk elhagyására kényszerülő belaruszokat; felhívja az uniós intézményeket, hogy támogassák a Brüsszelben újonnan létrehozott Demokratikus Belarusz Missziót és a belarusz népet képviselő nagykövetségeket;
15. hangsúlyozza az EU Belarusszal szembeni egysége megerősítésének fontosságát, beleértve a jelenlegi rezsim diplomáciai elszigetelését is; ezzel összefüggésben helyteleníti Szijjártó Péter magyar külügyminiszter február 13-i minszki látogatását, amely ellentétes volt az EU Belarusszal kapcsolatos politikájával, és helyteleníti, hogy egyes tagállamok továbbra is schengeni vízumokat adnak ki az Aljakszandr Lukasenkához közel álló személyeknek;
16. komoly aggodalmának ad hangot a belarusz atomerőmű 2. blokkjának Asztravecben történő üzembe helyezésére, valamint Belaruszban egy második atomerőmű megépítésére vonatkozó tervek miatt, tekintettel a belarusz atomerőmű nem biztonságos kivitelezésére, amelyre a műszaki szabványok és a nemzetközi egyezmények

megsértésével került sor;

17. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, a Belarusz Köztársaság hatóságainak, az Egyesült Nemzetek Szövetsége emberi jogi főbiztosának és az ENSZ főtitkárának.